

מבוא לחקר סכסוכים ד"ר ירון שלמן

קורס חובה (M.A.), שנתי, 2019-2020, ימי שלישי, 10:00-08:30
198.2.0029

א. תיאור ומטרות הקורס:

שדה המחקר של חקר סכסוכים הוא רב-תחומי וייחודו במגוון גישות, מסגרות תיאורטיות ומודלים שתכליתם תיאור ניתוח והסבר של הגורמים לפרוץ סכסוכים, ניהול סכסוכים והניסיונות השונים להביא ליישובם. במהלך הקורס ייעשה שימוש במושגים ומסגרות תיאורטיות מתחומי הידע מדע-המדינה ויחסים בין-לאומיים בניסיון לתאר ולהסביר את השוני בין סכסוך, משבר, וסכסוך אלים; הגורמים לפריצתם של סכסוכים לאומיים ובין-לאומיים; הנסיבות להיווצרות סכסוכים תוך-מדינתיים; תנאים וטכניקות למניעת, ניהול, מיתון ויישוב סכסוכים, מורכבות המעבר ממלחמה לשלום, שלום יציב והתפייסות. הקורס יתמקד בניתוח ביקורתי רב-ממדי של סכסוכים פוליטיים ולצורך זאת ייעשה אף שימוש בתיאוריות מעולם הפסיכולוגיה הפוליטית והחברתית ועולם הסוציולוגיה.

הקורס מורכב משלושה אשכולות למידה: הראשון יוקדש להצגת התחום והכרת מושגי היסוד; במסגרת האשכול השני נתמקד בניתוח המגמות העולמיות ואילו באשכול השלישי נדון ברצף שבין ניהול ויישוב סכסוכים. יישום הדיון התיאורטי יתבצע באמצעות ניתוח של סכסוכים בולטים בזירה העולמית.

ב. מיומנויות ותוצרי למידה:

1. התלמידים ירכשו יסודות תיאורטיים להבנת תחום חקר סכסוכים ומורכבותו כתחום אינטרדצספלינרי תוך שימת דגש על הסדרת סכסוכים בזירה העולמית
2. התלמידים יוכלו להגדיר ולסווג מקרים של סכסוכים פוליטיים ודרכי ההתמודדות עימם לפי מושגים מקצועיים ואקדמיים.
2. התלמידים יפתחו יכולת ביקורתית לבחינת מקרים אמפיריים של ניהול ויישוב סכסוכים תוך ניתוח ביקורתי של מאמרים מדעיים בתחום.

ג. דרישות, מטלות והרכב הציון:

- נוכחות חובה, כניסה בזמן לשיעור והשתתפות פעילה.
- שימוש במחשבים ניידים לשם סיכום ההרצאה בלבד.
- אין לעשות שימוש במכשירים סלולריים במהלך השיעור

מטלה 1: הגשה והצגה ביקורתיים של מאמר בכיתה בסוף סמסטר א' (15% מהציון הסופי) –
יש לבחור פריט קריאה אקדמי מתוך הסילבוס בתיאום עם המרצה עד לשיעור החמישי ולהציג בכיתה ניתוח ביקורתי שלו.

יש להציג את המאמר בכיתה (עם או בלי מצגת) ולהגיש את הניתוח הביקורתי בהיקף 1-2 עמודים בקובץ אלקטרוני ישירות למייל המרצה עד לשיעור האחרון בסמסטר א'. יש להקפיד על רווח דו צידי, רווח כפול, פונט 12 וכללי האזכור המקובלים.

ההצגה בכיתה (10 דקות) תכלול את האלמנטים הבאים:

1. מהו נושא המאמר ומהי מטרתו המרכזית?

2. מהו הטיעון המרכזי?

3. מהי שיטת המחקר/כיצד בוצע? – תיאורטי; השוואתי; היסטורי; כמותי

4. מהם ממצאי ומסקנות המאמר?

5. סיכום ביקורתי של התלמיד – יתרונות/חסרונות בנייתו; איזו זווית נעלמה מהניתוח וראוי היה לכלול אותה; האם ומדוע המאמר מוצלח/חשוב וכו'.

מטלה 2: מבחן מושגי יסוד ותיאוריות מרכזיות בתחום בסוף סמסטר א' (35% מהציון הסופי), הנחיות מפורטות תינתנה במהלך סמסטר א'.

מטלה 3: השתתפות בסימולציות צוותיות מסכמות לקראת סוף סמסטר ב' (50% מהציון הסופי)

- במסגרת הסימולציות יידרשו התלמידים לנתח מקרה בוחן בצוותים באמצעות שימוש במושגים ומסגרות תיאורטיות שנלמדו במהלך השנה.
- בחירת מקרה הבוחן תיעשה בתיאום עם המרצה בפגישה צוותית – המקרה יכול להדגים סכסוך שבא על פתרונו; טרם בא על פתרונו; או מצוי בשלב של ניהול.
- כל תלמיד ישתתף בסימולציה אחת ויהיה אחראי על סוגיה אחת בתוך הסימולציה. כמו כן, כל תלמיד יעביר שלושה משובים על שלוש סימולציות שהוצגו בכיתה עד לשיעור האחרון בסמסטר ב'.
- הנחיות מפורטות בנוגע לסימולציות ובנוגע לעריכת המשובים תינתנה בתחילת סמסטר ב'.

ד. מבנה הקורס ונושאי הדין:

תכנית הלימודים ופירוט נושאי הלימוד (פריטי קריאת החובה מסומנים בכוכבית)

סמסטר א'

אשכול למידה I – הפאזל המחקרי

שיעור 1: הקדמה – הצגת תכנית הלימודים והכרת הסילבוס; מושגי יסוד, הגדרות, התפתחות וחיבות התחום.

- *Harty Martha and John Modell. (1991). "The First Conflict Resolution Movement, 1956-1971". *Journal of Conflict Resolution*, 35(4): 720-758.

- Kriesberg, Louis. (1997). "The Development of the Conflict Resolution Field", in I. William Zartman and J. Lewis Rasmussen, *Peacemaking in International Conflict*. Washington: U.S. Institute of Peace Press. 51-77.

- Kriesberg, Louis. (2009). "The Evolution of Conflict Resolution", in Jacob Bercovitch; Victor Kremenyuk and William I. Zartman (eds.), *The SAGE Handbook of Conflict Resolution*, 15-33.

שיעור 2: התשתית התיאורטית להבנת התפתחותם של סכסוכים – על הוויכוחים הגדולים בין הריאליזם והליברליזם.

- *קגלי צירלס וויטקופף יוגין. 2002. "הדרך הריאליסטית לביטחון באמצעות בריתות, מאזן כוחות ובקרת נשק". 515-505. בתוך: הפוליטיקה העולמית: מגמות ותמורות. האוניברסיטה הפתוחה.

- קגלי צירלס וויטקופף יוגין. 2002. "הנתיבים המוסדיים הליברליים לשלום באמצעות משפט, שילוב ודמוקרטיזציה". 559-549. בתוך: הפוליטיקה העולמית: מגמות ותמורות. האוניברסיטה הפתוחה.

- Salman, Yaron. 2019. Israel-East Africa relations. *Strategic Assessment*, 22(2): 93-105.

או בעברית:

- סלמן, ירון. 2019. יחסי ישראל מזרח-אפריקה. *עדכן אסטרטגי*, 22(2): 83-94

- Kegley, Charles. 2008. *World Politics: Trend and Transformation*. 29-35. 11th edition, Belmont, CA: Thomson.
- Kegley, Charles. 2008. *World Politics: Trend and Transformation*. 25-28; 36-41. 11th edition, Belmont, CA: Thomson.

- **שיעור 3: סכסוכים פוליטיים בזירה הבנ"ל: מה בין סכסוך, משבר ומלחמה?; סוגי סכסוכים הגדרות ומאפיינים; סכסוכים בין-לאומיים אל מול סכסוכים תוך-מדינתיים.**

- * Pettersson Therese and Wallensteen Peter. (2015). "Armed Conflicts, 1946-2014". *Journal of Peace Research*. 52(4): 536-550.

- Kriesberg, Louis. (1980). "Interlocking Conflicts in the Middle East". *Research in Social Movements, Conflicts and Change*. 3: 99-119.

- Levy, S. Jack. (2001). "Theories of Interstate and Intrastate War: A Levels-of-Analysis Approach", in Chester, A. Crocker; Fen Osler Hampson and Pamela Aall (eds.), *Turbulent Peace – The Challenges of Managing International Conflict*, Washington: United States Institute of Peace Press, 3-28.

- Kriesberg, Louise. (2007). *Constructive conflicts: From escalation to resolution* (Third Edition). Lanham: Rowman & Littlefield, 1-26.

- Brubaker Roger and David Laitin. (1998). "Ethnic and Nationalist Violence". *Annual Review of Sociology*. 24(8): 1-19.

- הרכבי, יהושפט. (1990). *מלחמה ואסטרטגיה*. תל-אביב: משרד הביטחון, עמ' 21-39, 239-252.

- סגל, אבי. (1996). *מלחמה ואסטרטגיה – מדריך למידה*. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 9-14, 64-88.

- ענבר, אפרים. (1998). *המלחמה*. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 9-43.

- הרמן, צ'רלס. (1978). "משברים בין-לאומיים". 212-228. בתוך: איתן גלבע (עורך), *יחסים בין-לאומיים*. עם עובד.

שיעור 4: סכסוכים מתמשכים ובלתי-נשלטים (עיקשים)

- *Bar-Tal, Daniel. (2000). "From Intractable Conflict Through Conflict Resolution to Reconciliation: Psychological Analysis". *Political Psychology*. 21(2): 351-365.

- Rouhana, Nadim and Bar-Tal, Daniel. (1998). "Psychological dynamics of Intractable Ethnonational Conflicts: The Israeli-Palestinian Case". *American Psychologist*. 53(7): 761-770.
- Azar, E. Edward; Jureidini, Paul and McLaurin, Ronald. (1978). "Protracted Social Conflict: Theory and Practice in the Middle East". *Journal of Palestine Studies*. 8: 41-60.
- Coleman, T. Peter. (2006). "Intractable conflict". In Morton Deutsch; Peler T. Coleman and Eric C. Marcus (eds.). *The handbook of conflict resolution: Theory and practice* (second edition), San-Francisco: Jossey-Bass. 533-559.
- Kriesberg, Louise. (1998). "Intractable conflicts". in Edmund Weiner (ed.), *The handbook of interethnic coexistence*, New York: Continuum. 332-342.
- Bar-Tal, Daniel. (2013). *Intractable conflicts: Psychological foundations and dynamics*. Cambridge: Cambridge University Press. (Ch. 1)
- Coleman, T. Peter (2014). Intractable conflict. In P. T. Coleman, M. Deutsch, & E. C. Marcus (Eds.), *The handbook of conflict resolution: Theory and practice* (third edition). San Francisco: Jossey-Bass. 708-744
- Azar, E. Edward. (1985). Protracted international conflicts: Ten propositions. *International Interactions*, 12, 59-70.

שיעור 5: התשתית החברתית העומדת בבסיס התפתחות סכסוכים עיקשים – הממדים הפסיכולוגיים-חברתיים

- *בר-טל, דניאל. (2007). "התשתית הפסיכולוגית-חברתית של סכסוכים בלתי-נשלטים – המשגה". בתוך: דניאל בר-טל (עורך). *לחיות עם הסכסוך – ניתוח פסיכולוגי-חברתי של החברה היהודית בישראל*. ירושלים: הוצאת כרמל, 24-52.
- Kelman, C. Herbert. (1987). "The Political Psychology of the Israeli-Palestinian Conflict: How Can We Overcome the Barriers To a Negotiated Solution?". *Political Psychology*. 8(3): 347-363.
- Bar-Tal, Daniel. (2007). "Sociopsychological foundations of intractable Conflicts". *American Behavioral Scientist*. 50(11): 1430-1453.
- Bar-Tal, Daniel. (2001). "Why Does Fear Override Hope in Societies Engulfed by Intractable Conflict, as It Does in the Israeli Society?". *Political Psychology*. 22(3): 601-627.
- Rasler, Karen. (2000). "Shocks, Expectancy Revision, and the De-escalation of Protracted Conflicts: The Israeli-Palestinian Case". *Journal of Peace Research*. 37(6): 699-720.

- Kelman, Herbert C. (1997). "Social-Psychological Dimensions of International Conflict". in Zartman William I. & Rasmussen Lewis J. (Eds.). 191-237. *Peace Making in International Conflict – Methods and Techniques*. Washington, DC: US Institute of Peace Press.

אשכול למידה II – מגמות עולמיות

שיעור 6: בא לשכונה בחור חדש? – על האתגר שמציבים סכסוכים פנימיים ומלחמות אזרחים על השלום והביטחון האזורי והעולמי

- *Gleditsch, Nils Petter; Wallensteen Peter, Eriksson Mikael, Sollenberg Margareta & Havard Strand. (2002). "Armed Conflict 1946-2001: A New Dataset". *Journal of Peace Research*. 39(5): 615-637.
- סלמן, ירון. "משבר הפליטים: העולם יורה לעצמו ברגל". המכון ליחסים בינלאומיים ע"ש לאונרד דיוויס בשיתוף עם YNET: ערוץ "מגלים עולם". זמין בכתובת: <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4971531,00.html> (פורסם בתאריך 05/06/17)
- Henderson Errol and Singer David. (2000). "Civil War in the Post-Colonial World, 1946-92". *Journal of Peace Research*. 37(3): 275-299
- Newman Edward and DeRouen Karl (ed.). (2014). *Routledge Handbook of Civil Wars*. ROUTLEDGE HANDBOOKS.
- Kegley, Charles. (2008). *World Politics: Trend and Transformation*. 398-440. 11th edition, Belmont, CA: Thomson.

שיעור 7: אז מה עושים?! – על מיסוד רעיון ההתערבות הבין-לאומית והתפתחות הנורמה להגנה על אזרחים (R2P) בסכסוכים תוך-מדינתיים.

- *סלמן, ירון. (2018). 'מבוא לסימפוזיון'. פוליטיקה – כתב עת למדע המדינה וליחסים בין-לאומיים. 15-8: (27).
- Hultman, Lisa. (2013). "UN Peace Operations and protection of civilians: Cheap talk or norm implementation?". *Journal of Peace Research*. 50(1): 59-73.

- Hultman, Lisa. (2014). "Violence against civilians". In Newman Edward and DeRouen Karl (ed.). *Routledge Handbook of Civil Wars*. 289-299. ROUTLEDGE HANDBOOKS.

- מקדום, עומר. "20 שנה לרצח העם הרואנדי: לעולם לא עוד?". המכון ליחסים בינלאומיים ע"ש לאונרד דיוויס בשיתוף פעולה עם YNET: ערוץ "מגלים עולם". זמין בכתובת: <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4507402,00.html> (פורסם בתאריך 6/4/14).

- בקר, אבי. (2014). "כוחות האו"ם לשמירת שלום: דיפלומטיה מונעת ומגבלותיה". צבא ואסטרטגיה. 6(2): 3-17.

- Regan, Patrick. (2014). "Interventions into civil wars: literature, contemporary policy and future research". In Newman Edward and DeRouen Karl (ed.). *Routledge Handbook of Civil Wars*. 313-322. ROUTLEDGE HANDBOOKS.

- Bellamy Alex, Williams Paul and Griffin Stuart. (2004). *Understanding Peacekeeping*. 75-92. Cambridge: Polity Press.

- Doyle W. Michael and Sambanis Nicholas. (2006). *Making War and Building Peace – United Nations Peace Operations*. 1-18. Princeton University Press.

- Fortna, P. Virginia. (2004). "Does Peacekeeping Keep Peace? International Intervention and the Duration of Peace After Civil War". *International Studies Quarterly*. 48(2): 269-292.

- Diehl, F. Paul and Druckman Daniel. (2010). *Evaluating Peace Operations*. 29-62. Lynne Rienner Publishers.

שיעור 8: מה הקהילה הבין-לאומית יכולה לעשות על מנת להתמודד עם סכסוכים תוך-מדינתיים? – ארגון האו"ם, סוגים של מבצעי שלום והרציונל של משטרי מעבר (transitional authority) – מה בין משימות 'מסורתיות', 'רב-ממדיות'? ומשימות הגנה?

- * סלמן, ירון. "למה בעצם צריך את עצרת האו"ם?". המכון ליחסים בינלאומיים ע"ש לאונרד דיוויס בשיתוף עם YNET: ערוץ "מגלים עולם". זמין בכתובת: <https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5076060,00.html> (פורסם בתאריך 25/01/18).

- חטואל, מיכל. (2015). 'הביקורת על מנגנון הווטו במועצת הביטחון של האו"ם והשלכותיה האפשריות על ישראל'. מבט על, המכון לחקר ביטחון לאומי. גיליון 765.
<http://www.inss.org.il/he/wp-content/uploads/sites/2/systemfiles/%D7%9E%D7%99%D7%9B%D7%9C%20765.pdf>

- *סלמן, ירון. (2018). 'משימות שלום במאה ה-21 – מהכרה בטעויות עבר ועד לאדפטציה ואכיפה'. פוליטיקה – כתב עת למדע המדינה וליחסים בין-לאומיים. (27): 51-66.

- סלמן, ירון. "כשכוח שמירת שלום מפסיק להיות שמרטי". המכון ליחסים בינלאומיים ע"ש לאונרד זיוויס בשיתוף עם YNET: ערוץ "מגלים עולם". זמין בכתובת:
<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4788191,00.html> (פורסם: בתאריך 8/4/2016)

- Fortna, P. Virginia. (2003). "Inside and Out: Peacekeeping and the Duration of Peace after Civil and Interstate Wars". *International Studies Review*. 5(4): 97-114.

- Goulding, Marrack. (1993). The Evolution of United Nations PeaceKeeping. *International Affairs*. 69(3): 451-464.

- Karlsrud, John. (2015). The UN at war: examining the consequences of peace-enforcement mandates for the UN peacekeeping operations in the CAR, the DRC and Mali. *Third World Quarterly*. 36(1): 40-54

דיון – ניתוח הכישלונות הבולטים של התערבויות בין-לאומיות באפריקה: המשימות לשמירת שלום באנגולה (1991), סומליה (1993) ורואנדה (1994) – מה השתבש ומדוע?

בכפוף למגבלות הזמן – הקרנה של הסרט הדוקומנטארי "Ghosts of Rwanda", בהפקת "Frontline".

להרחבה ראו:

- Piiparinen, Touko. (2007). "Rescuing Thousands, Abandoning a Million: what might an Emancipatory Intervention have looked like in Rwanda". *International Relations*. 21(1): 47-66.

-*Howard, Morje' Lise. (2008). *UN PeaceKeeping in Civil Wars*. Cambridge University Press. 21, 28-42.

- Carment David, Landry Joe and Samy Yiagadeesen. (2014). "State failure, development and international security: the challenges of intervening in fragile state". In Newman Edward and DeRouen Karl (ed.). *Routledge Handbook of Civil Wars*. 334-346. ROUTLEDGE HANDBOOKS.

שיעורים 9-13: הצגה ביקורתית של מאמרים אקדמיים בכיתה על-ידי התלמידים (15% מהציון הסופי. ייתכן שינוי במספר השיעורים בכפוף למספר התלמידים בקורס)

מטלת סיום סמסטר א' – מהחן מושגי יסודי (35% מהציון הסופי)

סמסטר ב'

אשכול למידה III – המעבר ממלחמה לשלום – על ניהול ויישוב סכסוכים

שיעור 1: "התיישנות" המלחמה כאמצעי מדיני ותהליך הפאסיפיקציה של המערכת הבנ"ל – תופעת "השלום הדמוקרטי" כפתרון האולטימטיבי לתופעת המלחמה?

- *Owen, M. John. (1994). "How liberalism produces democratic peace". *International Security*, 19(2): 87-125.
- Rosato, Sebastian (2003). "The Flawed Logic of Democratic Peace Theory". *American Political Science Review*. 97(4):585-602.
- Miller, Benjamin. (2005). "When and How Regions Become Peaceful: Potential Theoretical Pathways to Peace". *International Studies Review* 7, 229–267.
- Michael, Kobi. (2009). "Who Really Dictates What an Existential Threat Is?". *the Journal of Strategic Studies*, 32(5): 687–713.
- Gleditsch, Nils Petter. (2007). "The Decline of War? Will it Continue?". Paper presented at the annual meeting of the International Studies Association 48th Annual Convention.
- Kacowicz, Arie. (1994). *Peaceful Territorial Change*. Columbia: University of South Carolina Press.
- Rock, Stephan R. (1989). *Why Peace Breaks Out – Great Power Rapprochement in Historical Perspective*. Chaper Hill: University of North Carolina Press.

- Wallensteen, Peter & Sollenberg, Margareta. (1996). "The End of International War? Armed Conflict 1989-95". *Journal of Peace Research*. 33(3): 353-370.

שיעור 2: ניהול סכסוכים

- בר-סימן-טוב יעקב ומיכאל, קובי. (2005). "תכנית ההתנתקות הישראלית כאסטרטגיה לניהול סכסוך", בתוך: יעקב בר-סימן-טוב (עורך), *הסכסוך הישראלי-פלסטיני: מתהליך שלום לעימות אלים 2005-2000*, ירושלים: מכון ירושלים לחקר ישראל, 374-346.

- בר-סימן-טוב, יעקב. (2009). "ההתנתקות כהחמצת הזדמנות היסטורית לניהול ויישוב הסכסוך הישראלי-פלסטיני", בתוך: יעקב בר-סימן-טוב (עורך), *תכנית ההתנתקות – הרעיון ושברו*, ירושלים: מכון ירושלים לחקר ישראל, 219-197.

- בר-סימן-טוב, יעקב. (2005). "יחסי גומלין בין יישוב סכסוך לניהול סכסוך" בתוך: יעקב בר-סימן-טוב (עורך), *הסכסוך הישראלי-פלסטיני: מתהליך שלום לעימות אלים 2005-2000*, ירושלים: מכון ירושלים לחקר ישראל, 52-16.

- עברון, יאיר. (1996). "אמצעים לבניית אמון וביטחון בהקשר הישראלי-ערבי". *מערכות*. 349: 31-20

- Bar-Siman-Tov, Yaacov. (2007). "Dialectic between conflict management and conflict resolution". In Yaacov Bar-Siman-Tov (ed), *The Israeli-Palestinian conflict: From conflict resolution to conflict management*. New York: Palgrave Macmillan. 9-40.

- Slim Randa and Harold Saunders. (1996). "Managing Conflict in Divided Societies: Lessons from Tajikistan". *Negotiation Journal*. 12(1): 31-46.

- Fisher, J. Ronald. (2007). "Interactive Conflict Resolution", in Louise Kriesberg; J. Michael Lekson; Cynthia Sampson; Jane Holl Lute; Alan Tidwell; George F. Ward Jr. and William I. Zartman (eds.), *Peacemaking in International Conflict – Methods & Techniques*, Washington: U.S. Institute of Peace Press, 227-272.

- Thomas, K. Wenneth. (1992). "Conflict and conflict management: Reflections and update". *Journal of Organizational Behavior*, 13: 265-274.

שיעור 3: אתגרים ומורכבויות במעבר מניהול ליישוב סכסוכים (א):

הטיות, טעויות חשיבה ותפיסה, דימוי יריב, אמונות חברתיות ו"חבלני שלום" (Spoilers) בתהליכי קבלת החלטות לקראת יישוב סכסוכים.

- שלמן, ירון. "הסכם שלום טוב הוא לפעמים הסכם נורא". המכון ליחסים בינלאומיים ע"ש לאונרד דיוויס בשיתוף עם *YNET*: ערוץ "מגלים עולם". זמין בכתובת:

(פורסם בתאריך 3/10/2015) <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4706560,00.html>

- *Bar-Tal Daniel and Antebi Dikla. (1992). "Beliefs about negatives intentions of the world: A study of the Israeli siege mentality". *Political Psychology*. 13(4): 633-645.
- Holt R. Robert and Silverstein Brett. (1989). "On the psychology of enemy images: Introduction and overview". *Journal of Social Issues*. 45(2): 1-11.
- Vollhardt, Johanna. (2009). "The role of the victim beliefs in the Israeli-palestinian conflict: Risk or potential for peace?". *Peace and Conflict: Journal of Peace Psychology*. 15(2): 135-159.
- Kacowicz, Arie. (2005). "Rashomon in the Middle East: Clashing Narratives, Images and Frames in the Israeli-Palestinian Conflict". *Cooperation and Conflict*. 40(3): 343-360.
- Bar-Tal, Daniel. (1998). "Societal Beliefs in Times of Intractable Conflict: The Israeli Case". *International Journal of Conflict Management*. 9(1): 22-50.
- Bar-Tal, Daniel. (1998). "The Rocky Road Toward Peace: Beliefs on Conflict in Israeli Textbooks". *Journal of Peace Research*. 35(6): 723-742.
- Jervis, Robert. (1976). *Perception and Misperception in International Politics*. Princeton, N.J.: Princeton University Press. 3-28.
- Kaplowitz, Noel. (1990). "National Self-Images, Perception of Enemies, and Conflict Strategies: Psychopolitical Dimensions of International Relations". *Political Psychology*. 11(1): 39-82.
- Stedman, Stephen John. (1997). "Spoiler Problems in Peace Processes". *International Security*. 22(2): 5-53.
- Newman, Edward & Richmond, Oliver. (2006). "The Impact of Spoilers on Peace Processes and Peacebuilding". *Policy Brief – United Nations University*. 2: 1-7.

שיעור 4: אתגרים ומורכבויות במעבר מניהול ליישוב סכסוכים (ב'):

השפעתם של חסמים ומכשולים על המעבר מניהול ליישוב – הגדרה, טיפולוגיה, סוגים, חשיבות ומאפיינים.

- בר-סימן טוב, יעקב. (2010). "מבוא: חסמים בדרך ליישוב סכסוכים", בתוך: בר-סימן טוב יעקב (עורך), *חסמים לשלום בסכסוך הישראלי-פלסטיני*, ירושלים: קרן קונרד אדנאואר ומכון ירושלים לחקר ישראל. 15-26.

- סלמן, ירון. (2005). *חסמים פסיכולוגיים בתהליכי שלום*. עבודת מ.א., 13-20, 86-92. אוניברסיטת חיפה.

- רוס, לי. (1993). מכשולים פסיכולוגיים לפתרון סכסוכים. המשא ומתן הישראלי-ערבי עמדות מדיניות ומסגרות מושגיות. (עורכים: תמר הרמן ורובין טוויט), הוצאת פפירוס אוניברסיטת תל-אביב, 128 – 132.

- בן-אהרון, יוסף. (1993). "האגוז הקשה – המשא-ומתן עם סוריה". נתיב: כתב עת למחשבה מדינית, חברה ותרבות. כרך ג' (31): 15 – 19.

- הלפרין עירן, אורן נטע ובר-טל דניאל. (2010). "חסמים סוציו-פסיכולוגיים בפתרון הסכסוך הישראלי-פלסטיני: מבט אל החברה היהודית-ישראלית", בתוך: בר-סימן טוב יעקב (עורך), חסמים לשלום בסכסוך הישראלי-פלסטיני, ירושלים: קרן קונרד אדנאואר ומכון ירושלים לחקר ישראל. 75-27.

- צורף, יוחנן. (2010). "חסמים ביישוב הסכסוך עם ישראל – הפרספקטיבה הפלסטינית", בתוך: בר-סימן טוב יעקב (עורך), חסמים לשלום בסכסוך הישראלי-פלסטיני, ירושלים: קרן קונרד אדנאואר ומכון ירושלים לחקר ישראל. 76-110.

- Mnookin, H. Robert and Ross, Lee. (1995). "Introduction", in Kenneth Arrow, Robert H. Mnookin and Amos Tversky (eds.), *Barriers to Conflict Resolution*, New York: Norton, 2-24.

- Halperin Eran and Bar-Tal Daniel. (2011). "Socio-Psychological Barriers to Peace making: An empirical examination within the Israeli jewish society". *Journal of Peace Research*. 48(5): 637-651.

- Vertzberger, Y.Y.I. (1990). *The World in Their Minds: Information Processing, Cognition and Perception in Foreign Policy Decision-Making*. 137-172. Stanford: Stanford University Press.

- Bar-Siman-Tov, Yaacov. (2000). "Israel – Egypt Peace: Stable Peace?". In *Stable Peace Among Nations*. Arie M. Kowicz, Yaacov Bar-Siman-Tov, Ole Elegstrom, and Magnus Jerneck (eds). Lanham, MD: Rowman & Littlefield, 220-239.

שיעור 5: תנאים להפחתת ויישוב סכסוכים – למידה, אמון, בשלות ושינוי עמדות בפוליטיקה הבינ"ל.

-*Bar-Siman-Tov, Yaacov. (2003). "Adaptation and Learning in Conflict Management, Reduction and Resolution". *The International Journal of Peace Studies*, 19-37.

- Bar-Siman-Tov, Yaacov. (1994). "The Arab – Israeli Conflict: Learning Conflict Resolution". *Journal of Peace Research*. 31(1): 75-92.

- Gayer, Carmen. Corina, Landman, Shiri, Halperin, Eran, & Bar-Tal, Daniel. (2009). "Overcoming psychological barriers to peaceful conflict resolution: The role of argument about losses". *Journal of Conflict Resolution*. 53(6): 951-975.
 - Maoz, Ifat. (2011). "Does contact work in protracted asymmetrical conflict? Appraising 20 years of reconciliation-aimed encounters between Israeli Jews and Palestinians". *Journal of Peace Research*, 48(1): 115-125.
 - Levy, S. Jack. (1994). "Learning and Foreign Policy: Sweeping a Conceptual Minefield", *International Organization* 48: 279-312.
 - William, I. Zartman (2000). "Ripeness: The Hurting Stalemate and Beyond", in Paul C. Stern and Daniel Druckman (eds.), *International Conflict Resolution After the Cold War*, Washington: National Academy Press, 225-250.
 - Zartman, I. William. (1989). *Ripe for Resolution: Conflict and Intervention in Africa*. Oxford University Press.
 - Ross, Marc Howard. (2000). "Creating the Conditions for Peacemaking: Theories of Practice in Ethnic Conflict Resolution". *Ethnic and Racial Studies*. 23(6): 1002-1034.
 - Larson, Debora. (1997). "Trust and Missed Opportunities in International Relations". *Political Psychology* 18(3): 701-734.
 - Lieberfeld, Daniel. (1999). "Conflict Ripeness Revisited: The South African and Israeli-Palestinian Cases". *Negotiation Journal*. 63-82.
- זרטמן, ויליאם. (1993). "בשלות למשא-ומתן" בתוך הרמן תמר וטוויט רובין (עורכים), המשא ומתן הישראלי-ערבי: עמדות מדיניות ומסגרות מושגיות. 119-116. הוצאת פפירוס, תל-אביב.
- שיעור 6: משא ומתן ותיווך במעבר מניהול ליישוב – מאפיינים, אתגרים ואסטרטגיות.**
- * Jackson, Richard. (2000). "Successful Negotiation in International Violent Conflict". *Journal of Peace Research*. 37(3): 323-343
 - Winham, Gilbert. (1977). "Negotiation as a Management Process". *World Politics* 30(1): 87-114.
 - Kelman Herbert. (1996). "Negotiation as interactive problem solving". *International Negotiation: A Journal of Theory and Practice*. 1(1) : 99-123.
 - Schiff, Amira. (2010). "Quasi Track-One Diplomacy: An Analysis of the Geneva Process in the Israeli-Palestinian Conflict". *International Studies Perspectives*, 11(2): 93-111.
 - Bercovitch, Jacob. (2007). "Mediation in International Conflicts: Theory, Practice and Developments", Louise Kriesberg; J. Michael Lekson; Cynthia Sampson; Jane Holl Lute; Alan Tidwell; George F. Ward Jr. and William I. Zartman (eds.), *Peacemaking in International Conflict – Methods & Techniques*, Washington: U.S. Institute of Peace Press, 163-194.

- Druckman, Daniel. (2007). "Negotiating in the international context". In Louise Kriesberg; J. Michael Lekson; Cynthia Sampson; Jane Holl Lute; Alan Tidwell; George F. Ward Jr. and William I. Zartman (eds.), *Peacemaking in international conflict: Methods & techniques*, Washington, DC: U.S. Institute of Peace Press, 111-135.
- Saadia, Toval and Zartman, I. William. (2001). "International Mediation in the Post-Cold War Era", in Chester, A. Crocker, Fen Osler Hampson and Pamela Aall (eds.), *Turbulent Peace – The Challenges of Managing International Conflict*, Washington: United States Institute of Peace Press, 427-444.
- Zartman, I. William. (2000). "Mediating Conflicts of Need, Greed and Creed." *Orbis*. 44(2): 255-266.
- Putnam, D. Robert. (1988). "Diplomacy and Domestic Politics: Logic of Two-Level Games". *International Organization*. 42: 427-460.
- Greig, J. Michael. (2001). "Moments of Opportunity: Recognizing Conditions of Ripeness for International Mediation Between Enduring Rivals". *Journal of Conflict Resolution*. 45 (2001): 691-718.

שיעור 7: שלום, שלום-יציב, פיוס והתפייסות.

- בר-טל דניאל ובנינק גמה. (2002). "מהות ההתפייסות". *פוליטיקה*, 9 : 34-9.
- בר-סימן טוב, יעקב. (2002). "דיאלקטיקה בין שלום יציב להתפייסות". *פוליטיקה*, 9 : 75-59.
- גרוס שטיין, גינס. (2000). "התפנית בסכסוך הערבי-ישראלי: מניהול הסכסוך ליישובו". *פוליטיקה*, 6 : 63-45.
- הרמן, תמר. (2002). "הרהורים על השימוש התיאורטי והמעשי במושג התפייסות". *פוליטיקה*, 9 : 94-77.
- קריסברג, לואיס. (2002). "פעולות התפייסות בזירה הפנימית ובזירה הבינלאומית". *פוליטיקה*, 9 : 59-35.
- Bar-Tal, Daniel and Bennink, H. Gemma. (2004). "The Nature of Reconciliation: as an Outcome and as a Process" in Yaacov Bar-Siman-Tov (ed.), *From Conflict Resolution to Reconciliation*, New York: Oxford University Press, 11-38.
- Bar-Siman-Tov, Yaacov. (2007). "Dialectic between conflict management and conflict resolution". In Yaacov Bar-Siman-Tov (ed.), *The Israeli-Palestinian conflict: From conflict resolution to conflict management*, New York: Palgrave Macmillan, 9-40.
- Boulding, Kenneth E. (1978). *Stable Peace*. Austin: University of Texas Press.
- Kacowicz, Arie M. (2000). "Introduction". In *Stable Peace Among Nations*. Arie M. Kacowicz, Yaacov Bar-Siman-Tov, Ole Elgstrom, and Magnus Jerneck (eds). Lanham, MD: Rowman & Littlefield, 1-11.
- Bar-Siman-Tov, Yaacov and Kacowicz Arie M. (2000) "Stable Peace: A Conceptual Framework". in *Stable Peace Among Nations*. Arie M. Kacowicz, Yaacov Bar-Siman-

Tov, Ole Elgstrom, and Magnus Jerneck (eds). Lanham, MD: Rowman & Littlefield, 11-36.

שיעורים 8-12: ביצוע של סימולציות על ידי הצוותים בכיתה (הנחיות מפורטות תינתנה במהלך סמסטר ב', ייתכן שינוי במספר השיעורים בכפוף למספר תלמידי הקורס)

שיעור 13: סיכום הקורס ומבט לעתיד.

*שנת לימודים פוריה ואהנה!
יכון סלמן*